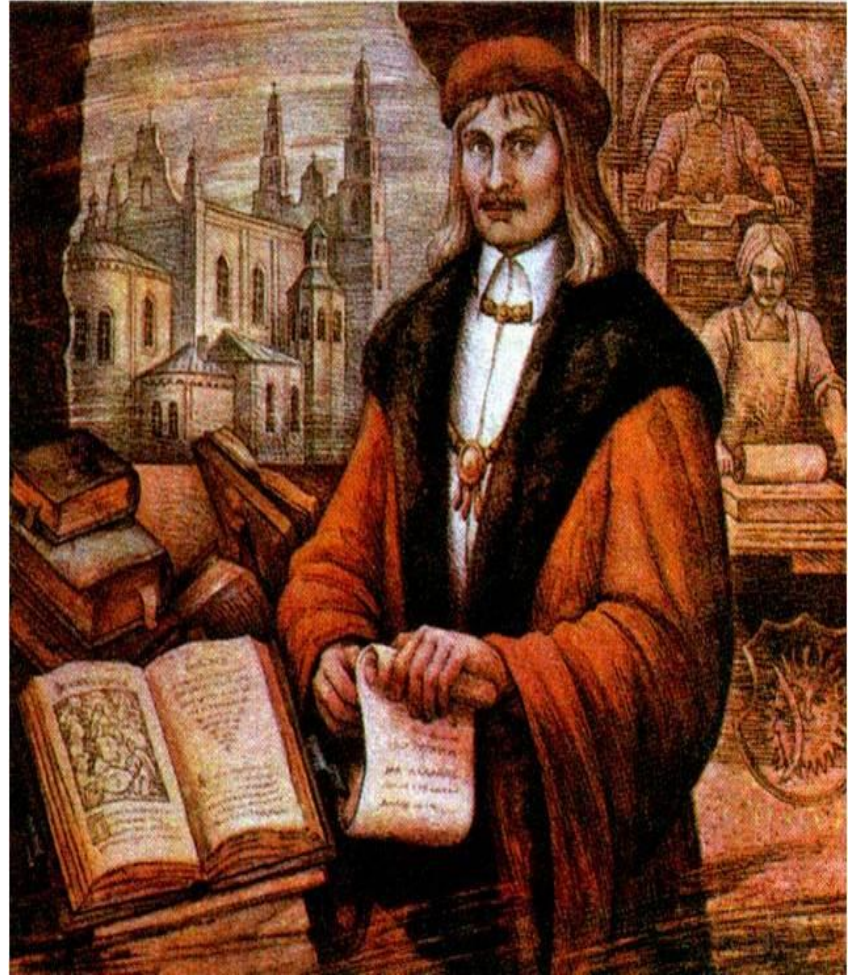


**ФРАНЦЫСК
СКАРЫНА І
МОВА ЯГО
ВЫДАННЯЎ**

Францыск Скарына

(~1490, Полацк — ~1551, Прага)

Гуманіст, паэт і
медык, батанік і
астраном. Чалавек
выключна шырокай
эрудыцыі, сэнс
сваёй дзейнасці Ф.
Скарына бачыў у
служэнні народу. Ён
імкнуўся далучыць
сваіх суайчыннікаў
да набыткаў
агульначалавечай



Выданні

■ Прага

Першым з пражскіх выданняў "Бібліі" быў "Псалтыр" (1517 г.). Услед за ім выйшлі яшчэ 22 кнігі Старога завету, якія выдаваліся асобна ці ў пэўнай сувязі адна з другой: у 1517 г. — 4 кнігі, у 1518 г. — 8, у 1519 г. — 11 кніг.

1517:

«Кніга Іова», «Прытчы Саламона», «Кніга Ісуса Сірахава», «Еклесіят» («Саборнік»), «Песня Песням», Кніга «Прамудрасць божая»

1518:

«Кніга Царстваў», «Кніга Ісуса навіна»

1519

Кніга Ісуса навіна, Кніга Ісуса навіна, Кніга Ісуса навіна, Кніга Ісуса навіна

Біблія, надрукована Ф. Скарынам у 1517 г.



Выданні

■ Вільня

Першае віленскае выданне — "Малая падарожная кніжка" (каля 1522 г.) Усяго ў склад "Малой падарожнай кніжкі" ўваходзяць: "Псалтыр", "Часасловец", "Акафіст маііле Гасподняй", "Канон магіле Гасподняй", "Акафіст архангелу Міхаілу", "Канон архангелу Міхаілу", "Акафіст Іаану Прадцечы", "Канон Іаану Прадцечы", "Акафіст Багародзіцы", "Канон Багародзіцы", "Акафіст святому Пятру і Паўлу", "Канон святому Пятру і Паўлу", "Акафіст святому Міколе", "Канон святому Міколе", "Акафіст крыжу

Старонка кнігі «Песня песняў» (1518)



НИГЯ ПРЕМЪ ДРГО ЦАРЯ БЯЛОЮ
НА РЕКОУА ПЕГНЬ ПЕГННМЪ ПОСН
НЯЕТЬСЯ • ЗЪПОЛНЕ ВЫЛОЖЕНА,
НАРЪСКИИ ЯЗЫКЪ ДОКЪТОРОМЪ
ФРАНЦУСКОМЪ СКОРНОЮ СПЛОЦЬКА :-

падарожная

кніжка”

“Малая падарожная кніжка” — выданне невялікага фармату, прызначана для падарожжаў (адсюль і назва). Прынцыпы афармлення асобных яе частак розныя, да таго ж кожная з іх мае асобныя выхадныя звесткі, а часта і ўласны тытульны ліст, таму можна лічыць гэтыя невялікія кніжачкі асобнымі выданнямі, таксама як і раздзелы пражскай “Бібліі”. Асобныя часткі “Малой падарожнай кніжкі” захаваліся ў рознай колькасці экзэмпляраў. Часцей за іншыя сустракаюцца “Псалтыр” і “Часасловец”.

падарожная

ПИСЬ ІСІХ ППЦІА

САМЪ ЧЯСА • ПИСЬНІЯ ВНАЧАЛѢ ПОЛУНОЦНІЦІ
ТЯЖЪ ГЛ҃Н ПОМИЛУЙ ПР҃ИМѢ • СЛАСЯ І НЫНѢ
ПОСЕМЪ ЧЕОНІШЮ ХУР҃СЕНЬ, ПИСЬНО
ИЯКОЦІ ВЕЧЕРНІ • ПОТОМЪ МОЛІТБЯ, НЕ
СВЕРНУЛА НЕБЛАЗУВА НЕШАЕНІЯ, ЗНАЙДЕ
ТЕ ОБАВНОЮ ПЯВЕЧЕРНІЦІ • ЗНАЕМЪ ГОВОРИ
МОЛІТВУ ІЯЦЮ • ДЯЙТЬ ИМЪ СЛАДКО ІЯ
СОНЪ І ДУШНІ ПОКОЙ ДУШІ І ТѢЛУ • ПОСЕМЪ
СЛАСЯ, І НЫНѢ • ГЛ҃Н ПОМИЛУЙ ГЛ҃Н ПОМИЛУЙ

ВЛАДЫКО ГЛ҃Н І СЕ ХУР҃Е СЫНѢ БОЖІИ МО
ЛИТВОУ ДЕЛА ПР҃ЧТМА ТВОЮ МАТЕРИ
І ИСЕХЪ НЕБЕСНЫХЪ СИЛЪ • ПРЕСЛАВНІ ПРОРО
КОВЪ, СВѢТІШІ ЯП҃ГЛЪ, ПРЕПОДОБНІ І БОГО
СНЫХЪ ОТЕЦЪ ІЯШНХЪ, І ИСЕХЪ СВѢТНЫХЪ
ТВОЮ РЯДІ, ПОМИЛУЙМА ГРЕШНАГО ІАМНЬ

КОНЕЦЪ ПИСЬЧЕРНІЦЕ МАЛОЕ

81



ЗЯЧЯЛО ПОЛУНОЦНІЦІ

ГЛ҃НОЕ ПОВЕЛІА ВОСКР҃СЕНІА • ОУСТЯВШИ
Ш҃СІА, І ОБИШІВЕА ГЛ҃Н МОЛІТВУ СНО

В ОЖЕ ОУСТЯМА ГУ... ІАКО НИКО
ЛИЖЕ СОТВОРИ ДОБРО ПРЕДТОБОЮ • І
ЗЯВІМА ШЛУКІВНОГО • ДЯБУДЕТЬ БОМНѢ ВО
ЛА ТВОА, І ДИНО ОУЖЕНО ШЕВЗУ ОБІА
МОА НЕДОСТВОІЯА, І ВОСУХІАЮ ІМА ТВОЕ
СВѢТОЕ • Ш҃ЦЯ, І СЫНІА, І СВѢТЯГО ДУХА, І НЫ
НѢ І ПР҃ІСНО, І БОВѢКІ ВЕКОМА ІАМНЬ

ЦЯРЮ НЕБЕСНІИ, І ПР҃ТВОЕ, ПОУЧЕ НІШ ГЛ҃Н
ПОМИЛУЙ БІ, ПРИДЕТЕ ПОКЛОНИМСА ТРЕЖ
ІАЛОМЪ І ПОМИЛУЙМА БОЖЕ ПОВЕЛИЦІ

КІНОМЪ СВѢТОУ, І ЖЕОНИЦАКОМЪ ТРОИЦІ
ГЛ҃А І • ПѢСНЬ ІА • ІАМОУ, ТВОА ПОВЕДИТЕ

В ДІНО ПР҃ІСОСТЯВНОЕ ІАЧАЛО, СВЯ
ФІМІ СЛАСЯ І НЕМОЛЧНО, БЕЗІАЧАЛНО

“Апостал”

У 1525 г. Скарына выдаў у Вільні кірыліцай адну з найбольш распаўсюджаных кніг — **“Апостал”** (“Книга деання и послання апостольская, зовемая Апостол”). Гэта была яго першая дакладна датаваная кніга, і адначасова яго апошняе па часе друкавання выданне. Яе выпуск быў лагічным і заканамерным працягам справы выдання біблейскіх кніг, пачатай яшчэ ў Празе. Як і “Малая падарожная кніжка”, “Апостал” 1525 г. прызначаўся для шырокага кола чытачоў. У шматлікіх прадмовах да кнігі, а ўсяго

“Апостал”



Мова Творау Ф.

Скарыны

- Мова выданняў Ф.Скарыны — гэта мова, на якой гаварыла і пісала адукаванае насельніцтва тагачаснай Беларусі і ўсяго Вялікага княства Літоўскага. Яна адлюстроўвала прагрэсіўную тэндэнцыю, калі з пісьмовых тэкстаў, пераважна свецкіх, такіх як летапісы і дзелавыя дакументы, а паступова і з канфесіянальнай літаратуры, выцясняліся

Мова твораў Ф.

Скарыны

- Даследчыкі прытрымліваюцца думкі, што мова твораў Ф.Скарыны — узор беларускай рэдакцыі царкоўнаславянскай мовы (таксама беларуская мова, прамежкавая ад царкоўнаславянскай да беларускай, старабеларускі "высокі" біблейскі стыль і г.д.). Гэты тып мовы ён стварыў прымяняльна да патрэб свайго часу — зрабіць зразумелымі для чытачоў

Мова твораў Ф.

Скарыны

- Стылявая вабнасць мовы першадрукара адпавядае той задачы, якую ставіў перад сабой Скарына. Галоўнае ў ёй — яснасць і афарыстычная змястоўнасць. Звычайнае гаваркое слова ў біблейскім стылявым кантэксце, дзякуючы Скарыне, набывала выключную меладыйную, эстэтычную выразнасць. З пункту погляду адносін да жывой беларускай мовы выданні Скарыны

Мова твораў Ф.

Скарыны

- Ф.Скарына ў сваёй біблейска-перакладчыцкай і асветніцкай дзейнасці стаяў ля вытокаў станаўлення нацыянальнай літаратурнай мовы. У сваёй лінгвістычнай палітыцы ён паспеў зрабіць за цэлае пакаленне моўных рэформатараў і пісьменнікаў і ў далёкім ад нас XVI ст. сваёй таленавітай моватворчасцю здолеў узняць

Мова твораў Ф.

Скарыны

- Яшчэ далей пайшоў Скарына пры перакладзе іншых біблейскіх кніг. У перакладах пражскіх выданняў 1517—1619 гг. ён захаваў царкоўнаславянскую моўную аснову, але ўзбагаціў іх беларускімі моўнымі сродкамі ў такой меры, што мова яго перакладаў заняла самае крайняе становішча ў беларускай рэдакцыі царкоўнаславянскай мовы і